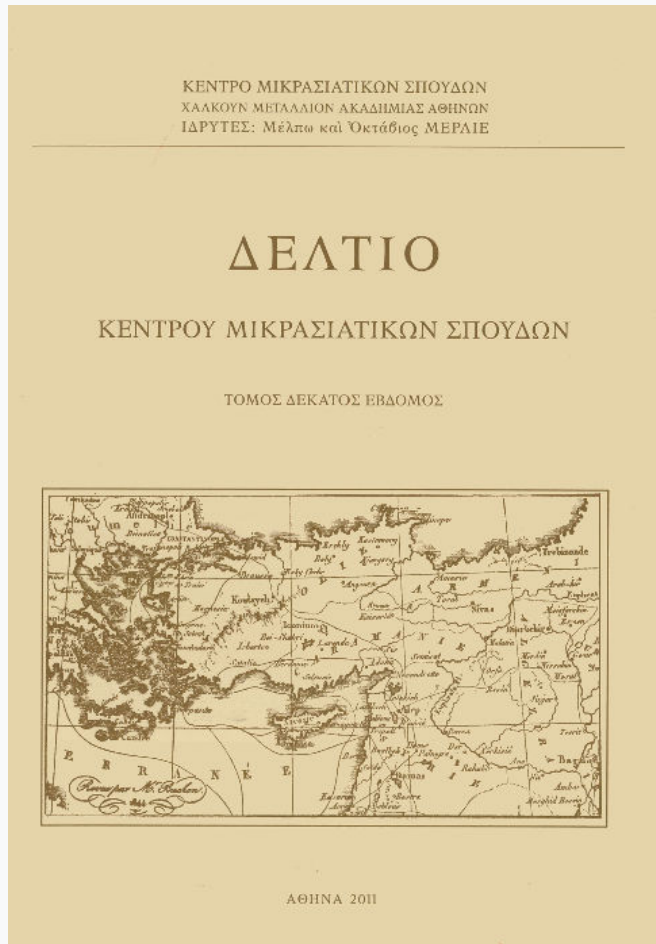

Δελτίο Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών

Τόμ. 17 (2011)

Η σημασία του μέλλοντος της πολιτικής ρωμοσύνης

Πασχάλης Μ. Κιτρομηλίδης

doi: [10.12681/deltiokms.32](https://doi.org/10.12681/deltiokms.32)

Copyright © 2015, Πασχάλης Μ. Κιτρομηλίδης

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Κιτρομηλίδης Π. Μ. (2011). Η σημασία του μέλλοντος της πολιτικής ρωμοσύνης. *Δελτίο Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών*, 17, 321–323. <https://doi.org/10.12681/deltiokms.32>

Πασχάλης Μ. Κιτρομηλίδης

Η ΣΗΜΑΣΙΑ

ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΡΩΜΙΟΣΥΝΗΣ¹

Ένα διεθνές συνέδριο στην Κωνσταντινούπολη, στο όποιο μιά πλειάδα νέων έρευνητών παρουσιάζουν τὰ πορίσματα πρόσφατων έρευνών για τὴ σημερινὴ πραγματικότητα τῆς πολιτικῆς ρωμιοσύνης, ἐπαναφέρει στὸ προσκήνιο τῶν συνειδησέων μας τὴν ἀνυπολόγιστη σημασία κληρονομιά καὶ τὴν πολλαπλὴ σπουδαιότητα τῆς ἱστορικῆς ἐμπειρίας ποὺ ἀντιπροσωπεύει ὅ,τι συμβατικά ἢ ἑλληνικὴ καὶ ἢ τουρκικὴ πολιτεία, καὶ ἢ κοινὴ γνώμη ποὺ αὐτὲς διαμορφώνουν, ἀποκαλοῦν «ἑλληνικὴ μειονότητα τῆς Κωνσταντινουπόλεως». Ὅταν ἀκούω ν' ἀναφέρεται ἢ «ἑλληνικὴ μειονότητα», ἀνακαλῶ συνειρμικά τὸ σχόλιο τοῦ Πατριάρχου Ἀθιναγόρα, «ὀλίγοι ἀλλ' ἀμέτρητοι». Πράγματι ἀμέτρητοι, ὄχι μὲ ποσοτικούς ὄρους ἀλλὰ βάσει τοῦ εἰδικοῦ βάρους τῆς παρακαταθήκης ἑνὸς ὀλόκληρου πολιτισμοῦ, τοῦ πολιτισμοῦ τῆς ρωμιοσύνης: ἢ κληρονομιά εἶναι σήμερα ὀρατὴ στὰ μνημεῖα, τὶς ἐκκλησίες, τὰ σχολεῖα, τὰ κοινοτικά ἰδρύματα, τὰ ἀγίασματα, τὰ νεκροταφεῖα, ἀλλὰ καὶ στὴ συνεχιζόμενη ἀνθρώπινη παρουσία, μὲ τὰ ἦθη καὶ τὴ νοοτροπία τῆς, μὲ τὴ συσπείρωση γύρω ἀπὸ τὴν ἐκκλησία καὶ τὴν παιδεία ποὺ συγκροτοῦν τὴν κοινότητα μὲ τρόπο ὁ ὀποῖος δὲν ἐπιδέχεται παρανοήσεις, μὲ τοὺς πολυποικίλους τρόπους

1. Τὸ κείμενο αὐτὸ γράφτηκε μὲ τὴν εὐκαιρία τοῦ συνεδρίου «Συνάντηση στὴν Πόλη: τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον», ποὺ πραγματοποιήθηκε στὶς 30 Ἰουνίου, 1 & 2 Ἰουλίου 2006 στὴν Κωνσταντινούπολη, καὶ δημοσιεύθηκε στὶς ἐφημερίδες *Τὸ Βῆμα* (2.7.2006) καὶ *Ἀπογευματινὴ* (Κωνσταντινουπόλεως, 13.7.2006). Δὲν περιλήφθηκε στὸν τόμο τῶν ἀνακοινώσεων τοῦ συνεδρίου: Κώστας Γαβρόγλου & Κωνσταντῖνος Τσιτσελίκης (ἐπιμ.), *Σύνδεσμος Ἀποφοίτων Ζωγραφείου. Συνάντηση στὴν Πόλη. Τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον. Κείμενα γὰρ τὴν ρωμαϊκὴ κοινότητα τῆς Κωνσταντινούπολης*, Ἀθήνα, Καλειδοσκόπιο & Κέντρο Ἑρευνας Μειονοτικῶν Ὁμάδων, 2009.

καλλιέργειας τῶν αἰσθήσεων ποὺ προσδιορίζουν ἐξίσου ἀποφασιστικὰ τὸ περιεχόμενο καὶ τὴν ποιότητα τῆς ζωῆς. Αὐτὴ τὴν πολιτικὴ ρωμοσύνη ἔρχεται νὰ μᾶς θυμίσει ἢ συνάντηση στὴν Πόλη, τὴ ρωμοσύνη ποὺ ἐξιστόρησαν μὲ ἀνεπανάληπτη δεξιotechνία καὶ ἀνεξάντλητη ἀγάπη καὶ γνώση οἱ «λογάδες» τοῦ γένους, μὲ κορυφαίους τὸν Σκαρλάτο Βυζάντιο καὶ τὸν Μανουὴλ Γεδεών. Ἀκριβῶς ἐπειδὴ ἡ ἱστορία τοῦ παρελθόντος τῆς ρωμοσύνης ὑπῆρξε ἕνα τόσο λαμπρὸ κεφάλαιο τῆς ἑλληνικῆς παιδείας τῶν κάτω χρόνων, πρὶν περιπέσει τὰ τελευταῖα χρόνια στὰ χέρια τῶν ἐρασιτεχνῶν, δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ διακινδυνεύσουμε νὰ μειώσουμε τὸν πλοῦτο τῆς μὲ σχηματικὲς ἐπαναλήψεις. Ἄλλωστε καὶ ἡ συνάντηση στὴν Πόλη ἀνακαλεῖ τὸ παρελθὸν καὶ τὴ σημασία του γιὰ νὰ τονίσει τὶς προοπτικὲς ποὺ συνδέονται μὲ τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον.

Τὸ μέλλον τῆς πολιτικῆς ρωμοσύνης θὰ ἄξιζε νὰ συγκεντρῶσει τὴν προσοχὴ μας ἰδίως ὡς πρὸς τὴν κρίσιμη συνεισφορὰ ποὺ δυναμικὰ συνεπάγεται γιὰ τὶς δύο κοινωνίες οἱ ὁποῖες τὴ βλέπουν καὶ τὴ μεταχειρίζονται ἀπλῶς ὡς μειονότητα. Γιὰ τὴν ἑλληνικὴ κοινωνία ἡ πολιτικὴ ρωμοσύνη ὡς διαχρονικὸ ἀνθρώπινο σύνολο, στοὺς κόλπους τοῦ ὁποῖου συντελεῖται ἀενάως ὁ διάλογος τοῦ πολιτισμοῦ, ὁ διάλογος δηλαδὴ τῶν ζώτων μὲ τοὺς νεκροὺς καὶ μὲ ἐκείνους ποὺ δὲν ἔχουν ἀκόμη γεννηθεῖ, ἀποτελεῖ τὸν καθρέφτη γιὰ τὴν ἀναγνώριση τοῦ ἑαυτοῦ τῆς, γιὰ τὴν ἀνάκτηση μιᾶς αὐτογνωσίας τὴν ὁποία ἔχει χάσει, ὄχι, ὅπως πολλοὶ ἀνιστόρητα νομίζουν, λόγω τοῦ ἐκδυτικισμοῦ τῆς καὶ τῆς ἐνσωμάτωσης τῶν ἰδεῶν τοῦ Διαφωτισμοῦ, ἀλλὰ μᾶλλον ἐξαιτίας τῆς ἰσοπέδωσης καὶ τοῦ εὐτελισμοῦ ποὺ ἐπέφερε ἡ ἐπιβολὴ τῆς πιδὸ ἀκράϊας ἰδιοτέλειας σὲ ὄλες τὶς σφαῖρες τῆς ζωῆς, ἰδίως στὸν δημόσιο βίο, ὑπὸ τὸ προσωπεῖο τῆς ἀπόλυτης ὑποκρισίας ποὺ ὑποκρύπτεται κάτω ἀπὸ τὴν «προοδευτικὴ» ἢ τὴν ἐθνικὴ ρητορεία.

Γιὰ τὴν τουρκικὴ κοινωνία, ἄλλωστε, ἡ πολιτικὴ ρωμοσύνη δὲν εἶναι μόνον μιὰ ὑπόμνηση τοῦ λαμπροῦ παρελθόντος τῆς χώρας καὶ μάλιστα τῆς Πόλης, στὴν ὁποία διανύει τὴν ἱστορικὴ της πορεία, εἶναι ἰδίως μιὰ εἰκόνα τοῦ μέλλοντος ποὺ ἀποζητᾶ, ἢ, γιὰ νὰ ἀκριβολογοῦμε, δραματίζεται τουλάχιστον τὸ πιδὸ δυναμικὸ καὶ ζωντανὸ τμῆμα τῆς: τὸ μέλλον μιᾶς πλουραλιστικῆς, φιλελεύθερης, ἀνοιχτῆς καὶ ἀνεκτικῆς κοινωνίας, δηλαδὴ μιᾶς κοινωνίας εὐρωπαϊκῆς. Ἡ πολιτικὴ ρωμοσύνη καὶ οἱ ἄλλες μειονοτικὲς κοινότητες τῆς Τουρκίας συνιστοῦν τὴ λυθία λίθο γιὰ τὴ δοκιμασία τῆς

βιωσιμότητας αυτού του δραματισμού. Η ύπαρξή της και η διατήρηση της κληρονομιάς της ζωντανής και δημιουργικής αποτελεί την εγγύηση αυτού του μέλλοντος, πού αν επιτευχθεί θα είναι μια ιστορική κατάκτηση για την Τουρκία αλλά και για μās και για την Εύρώπη.

Σ' αυτά τὰ δύο επίπεδα, στο επίπεδο της επίτευξης της ιστορικής αυτογνωσίας για την Ελλάδα, στο επίπεδο της επιβεβαίωσης του ευρωπαϊκού της μέλλοντος για την Τουρκία, ή «άμετρητη» πολιτική ρωμιούσνη αποτελεί μια ζωντανή και πολλά υποσχόμενη ελπίδα.